GIÁO ÁN NGỮ VĂN 8 - TUẦN 2
TRONG LÒNG MẸ
Tiết: 5,6

A.MỤC TIÊU CẦN ĐẠT:

1. Kiến thức:

- Khái niệm về thể loại hồi kí; cốt truyện, nhân vật, sự kiện trong đoạn trích "*Trong lòng mẹ*".
- Ngôn ngữ truyện thể hiện niềm khát khao tình cảm ruột thịt cháy bỏng của nhân vật.
- Ý nghĩa giáo dục: những thành kiến cổ hủ, nhỏ nhen, độc ác không thể làm khô héo tình cảm ruột thịt sâu nặng, thiêng liêng.

2. Kĩ năng:

- Bước đầu biết đọc-hiểu một VB hồi kí
- Vận dụng kiến thức về sự kết hợp các PTBĐ trong VBTS để phân tích tác phẩm truyện.

3. Năng lực: Tiếp nhận VB, giải quyết vấn đề, hợp tác, tự quản bản thân, giao tiếp tiếng Việt, thưởng thức văn học/cảm thụ thẩm mỹ.

4. Phẩm chất: Sống yêu thương, tự chủ, trách nhiệm.

B. CHUẨN BỊ:

1.GV: - Soạn bài, đọc kĩ sách "*Chuẩn kiến thức-kĩ năng*"/ 23,24- tập 2; nắm chắc nội dung tự sự của VB; dự kiến các khả năng tích hợp cho bài học, chuẩn bị bảng phụ.

- Chân dung nhà văn Nguyên Hồng, bức ảnh trong SGK được phóng to; tìm đọc tập truyện "*Những ngày thơ ấu*".

2.HS: - Đọc diễn cảm VB, soạn bài theo phần đọc - hiểu VB.

- Nhớ lại một bài hát về tình mẹ.

C. PHƯƠNG PHÁP VÀ KỸ THUẬT DẠY HỌC: Vấn đáp, tái hiện, thảo luận nhóm, nêu và giải quyết vấn đề, trình bày 1 phút.

D. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC:

1. Ổn định lớp. (1 phút)

2. KTBC: (5 phút)

Chứng tỏ rằng VB "**Tôi đi học**" thể hiện tâm trạng hồi hộp, cảm giác bỡ ngỡ của nhân vật "tôi" trong ngày tựu trường đầu tiên.

3. Bài mới:

HOẠT ĐỘNG KHỞI ĐỘNG (5phút) **Mục tiêu:** Tạo tâm thế và định hướng chú ý cho HS thâm nhập tác phẩm. **Năng lực:** Tiếp nhận, hợp tác.		
Hoạt động của GV	**Hoạt động của HS**	**Nội dung cần đạt**
- Giao nhiệm vụ học tập - Dùng bảng phụ có ghi đoạn văn "*Buổi mai hôm ấy, một buổi mai đầy sương thu và gió lạnh, mẹ tôi âu yếm nắm tay tôi dẫn đi trên con đường làng dài và hẹp…*". - Hỏi: Đó là ấn tượng của nhân vật nào, về ai và về điều gì? - Hãy chia sẻ với các bạn trong lớp những kỉ niệm, tình cảm và ấn tượng sâu sắc của em về mẹ.	- Thực hiện nhiệm vụ học tập - Theo dõi thông tin - Trao đổi, hợp tác và trả lời. - Chia sẻ, bày tỏ. - Lắng nghe, ghi chép	- Hình thức khởi động hợp lí, sáng tạo, gây sự chú ý và hứng thú cho HS. - Định hướng được nội

- Theo dõi, hỗ trợ. - Nhận xét và dẫn vào bài mới		dung, chủ đề bài học.

HOẠT ĐỘNG HÌNH THÀNH KIẾN THỨC (65 phút)

Mục tiêu: Nắm được tác giả, phương thức biểu đạt, bố cục, hiểu biết về thể loại, cốt truyện, nhân vật, sự kiện trong VB và tổng hợp kiến thức bài.

Năng lực: Tiếp nhận VB, thu thập thông tin, giải quyết vấn đề, hợp tác, thưởng thức văn học/cảm thụ thẩm mỹ.

Hoạt động của GV	Hoạt động của HS	Nội dung, yêu cầu cần đạt
HĐ1: Đọc và tìm hiểu chung. - Chuyển giao nhiệm vụ HT - Từ việc chuẩn bị bài ở nhà, em có thể cho biết cần đọc VB với giọng ntn? - Hướng dẫn HS đọc VB, đọc mẫu một đoạn, gọi 3- 4 HS đọc lần lượt hết VB. Theo dõi, hỗ trợ, nhận xét cách đọc. - Từ chú thích *SGK, em hãy giới thiệu tác giả Nguyên Hồng và những sáng tác của ông? - GV nói thêm một số ý: + Do hoàn cảnh sống nên nhà văn sớm thấm thía nỗi cơ cực và gần gũi với người nghèo khổ. + Văn xuôi rất giàu chất trữ tình, là văn của một trái tim nhạy cảm, dễ bị tổn thương, dễ rung động với nỗi đau và niềm hạnh phúc. + "*Những ngày thơ ấu*" là tập hồi kí kể về tuổi thơ cay đắng của tác giả. - Xác định bố cục của đoạn trích? Nêu ý chính của mỗi đoạn? - Theo dõi, hỗ trợ. - Nhận xét, đánh giá, định hướng nội dung của HĐ1.	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Trao đổi, trình bày ý kiến (*đọc chậm, tình cảm, chú ý cảm xúc thay đổi của nhân vật tôi, nhất là đoạn cuối chương, chú ý lời nói của bà cô: giọng đay đả, kéo dài)* - Nghe - Tái hiện lại kiến thức, thảo luận nhóm nhỏ để báo cáo kết quả. - Lắng nghe, ghi chép.	**I. Tìm hiểu chung:** **1. Tác giả:** Nguyên Hồng (1918-1982), là nhà văn của những người cùng khổ, có nhiều sáng tác ở các thể loại tiểu thuyết, kí, thơ. **2. VB "Trong lòng mẹ"** **-** Trích từ chương IV của tập hồi kí *"Những ngày thơ ấu"* - Nhân vật chính: chú bé Hồng (là chính tác giả) - Bố cục: 2 phần + Phần 1 (từ đầu... "người ta hỏi đến chứ?"): Cuộc đối thoại giữa người cô và chú bé Hồng, ý nghĩ, cảm xúc của chú về người mẹ bất hạnh. + Phần 2 (đoạn còn lại): Cuộc gặp lại bất ngờ với mẹ và cảm giác vui sướng cực điểm của chú bé Hồng.
HĐ2: Đọc- hiểu VB **Nội dung 1: Tình cảnh của Hồng.** - Chuyển giao nhiệm vụ HT - Cho HS đọc thầm một số đoạn của phần đầu	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Đọc - Tái hiện lại kiến thức, thảo luận	**II. Đọc- hiểu VB:** **1. Tình cảnh của Hồng**: mồ côi cha, sống xa mẹ, bơ vơ giữa sự ghẻ lạnh cay nghiệt của họ hàng --> đáng thương.

<table>
<tr>
<td>- Hãy cho biết tình cảnh của Hồng và nêu nhận xét tình cảnh đó.
- Theo dõi, hỗ trợ.
- Nhận xét, đánh giá, định hướng nội dung 1</td>
<td>nhóm nhỏ để báo cáo kết quả.
- Lắng nghe, ghi chép.</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>Nội dung 2: Tình yêu thương mẹ của chú bé Hồng.
- Chuyển giao nhiệm vụ HT
- VB chủ yếu thể hiện tình yêu thương mẹ của chú bé Hồng, tình yêu thương đó thể hiện qua những tình huống nào? (định hướng: trong cuộc nói chuyện với bà cô và trong cuộc gặp lại bất ngờ với mẹ, khi ở trong lòng mẹ)
- Theo dõi phần 1 của VB, hãy tìm những chi tiết miêu tả lời nói, thái độ, cử chỉ của bà cô trong cuộc đối thoại với bé Hồng.
Nhận xét về sự tác động của những lời nói, thái độ, cử chỉ của bà cô tới bé Hồng và lí giải nguyên nhân của sự tác động đó? (định hướng: có tác động mạnh đến Hồng vì Hồng rất mong mẹ, thương mẹ, kính yêu mẹ)
Tại sao tác giả lại gọi những cử chỉ ấy là rất “kịch”? (định hướng: thông minh, nhận ra sự giả dối)
- Hãy phân tích phản ứng tâm lí của bé Hồng khi nghe bà cô xúc phạm tới người mẹ bất hạnh bằng những lời giả dối, thâm độc? Phương thức biểu đạt nào được vận dụng? Nêu tác dụng của nó ? (Pt tự sự kết hợp biểu cảm---> thể hiện trực tiếp và gợi trạng thái tâm hồn đau đớn của Hồng.)
+Khi kể về cuộc đối thoại giữa người cô với bé Hồng, tác giả đã sử dụng biện pháp đối lập. Hãy chỉ ra và nhận xét ý nghĩa</td>
<td>- Thực hiện nhiệm vụ HT
- Tái hiện kiến thức, trao đổi nhóm đôi, báo cáo kết quả.
- Tái hiện kiến thức, trao đổi nhóm đôi, báo cáo kết quả.
- Thảo luận nhóm để nhận xét, lí giải; trao đổi, trình bày ý kiến của nhóm và nhận xét, đánh giá ý kiến của nhóm bạn
- Thảo luận nhóm để phân tích, trình bày ý kiến của nhóm và nhận xét, đánh giá ý kiến của nhóm bạn</td>
<td>2. Tình yêu thương mẹ của chú bé Hồng.

a. Trong cuộc nói chuyện với bà cô:
<table>
<tr><th>Lời nói, thái độ, cử chỉ của bà cô</th><th>Phản ứng tâm lí của Hồng</th></tr>
<tr><td>- gọi Hồng đến bên cười hỏi, giọng nói mang ý nghĩa cay độc, nét mặt cười rất kịch</td><td>- tưởng ngay đến mẹ, toan trả lời có nhưng nhận ra tâm địa người cô nên “cúi đầu không đáp”, sau đó cười dài đáp lại cô: “Cuối năm thế nào mợ cháu cũng về” -> dạt dào tình tin yêu và thương mẹ.</td></tr>
<tr><td>- hỏi giọng vẫn ngọt, mắt chằm chặp đưa nhìn Hồng, vỗ vai Hồng cười nói, nhắc hai tiếng “em bé” thật ngân, thật rõ</td><td>- lòng Hồng thắt lại, khoé mắt cay cay, nước mắt ròng ròng rớt xuống, chan hòa đầm đìa, và sau đó là “cười dài trong tiếng khóc” -> đau đớn, phẫn uất vì hiểu được mục đích của người cô là mỉa mai, nhục mạ mẹ Hồng.</td></tr>
<tr><td>- tươi cười kể các chuyện về</td><td>- Cổ họng nghẹn ứ khóc</td></tr>
</table>
</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr>
<td>của nó? (Tính cách bà cô>< tính cách bé Hồng --> nổi bật tính cách mỗi nhân vật)
(GV: Sự tương phản đó thể hiện thái độ của tác giả:lên án cái ác, cái xấu, khẳng định tuyệt đối về tình mẫu tử)
<u>Bình</u>: Người cô của Hồng là hình ảnh mang ý nghĩa tố cáo hạng người sống tàn nhẫn khô héo cả tình máu mủ, ruột rà trong cái xã hội thực dân nửa phong kiến lúc bấy giờ. Hình ảnh bà cô gây cho người đọc sự khó chịu, căm ghét nhưng cũng chính là hình ảnh tương phản giúp tác giả thể hiện hình ảnh người mẹ và tình cảm của Hồng đối với mẹ.
- Theo dõi, hỗ trợ.
- Nhận xét, đánh giá, chốt ý
(GV kết hợp giáo dục KNS: KN bày tỏ sự cảm thông, KN phê phán, giáo dục môi trường tình cảm)</td>
<td>- Nghe

- Nghe

tiếng khóc khi trò chuyện với bà cô? N3: (GV giới thiệu bức ảnh SGK phóng to) Qua bức ảnh, em cảm nhận gì về tâm trạng của Hồng khi ngồi trong lòng mẹ? Từ "mẹ tôi" được nhắc lại nhiều lần trong đoạn trích này có ý nghĩa gì? N4: Đọc thầm đoạn "Phải bé lại" đến hết, cho biết Hồng đã ao ước gì, những ao ước đó thể hiện điều gì? - Qua đó nhận xét về tình cảm của chú bé Hồng đối với người mẹ của mình. (GV: *Người mẹ, đối với đứa con thật là vĩ đại. Hồng có nội tâm sâu sắc và tình yêu mẹ mãnh liệt.)* - Theo dõi, hỗ trợ. - Nhận xét, đánh giá hoạt động 2.	- Xem, tái hiện kiến thức, thảo luận nhóm để phân tích theo yêu cầu của GV, trình bày kết quả - Tự bộc lộ	tanh bẩn nào chia cắt được + Ước ao mình bé lại, lăn vào lòng mẹ, cảm nhận hơi mẹ, tình mẹ -> sung sướng cực điểm khi được ở trong lòng mẹ. (Pt biểu cảm trực tiếp, bày tỏ trực tiếp những xúc cảm của lòng người, khêu gợi sự đồng cảm ở người đọc) => Chú bé Hồng là người có tình thương yêu mẹ mãnh liệt.
HĐ3: Tổng kết. - Chuyển giao nhiệm vụ HT - Qua đoạn trích, em hiểu thế nào là hồi kí? Dấu ấn hồi kí được thể hiện qua những câu văn nào và nó có tác dụng gì trong việc biểu đạt nội dung tình cảm của VB? (Hồi kí: *Một thể của kí, người viết kể lại những chuyện, những điều chính mình đã trải qua, đã chứng kiến)* - Thành công trong nghệ thuật kể chuyện của VB "Trong lòng mẹ" là gì? - Theo em, VB thể hiện điều gì? - Theo dõi, hỗ trợ - Nhận xét, đánh giá, chốt ý.	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Suy nghĩ, trao đổi với bạn, trả lời; nhận xét, đánh giá câu trả lời của bạn. - Suy nghĩ và trình bày nhận xét của minh. - Suy nghĩ và trình bày. - Lắng nghe, ghi bài	**III.Tổng kết**: **1. Nghệ thuật**: - Tạo dựng được mạch truyện, mạch cảm xúc trong đoạn trích tự nhiên, chân thực. - Kết hợp lời văn kể chuyện với miêu tả, biểu cảm tạo nên những rung động trong lòng độc giả. - Khắc họa hình tượng nhân vật bé Hồng với lời nói, hành động, tâm trạng sinh động, chân thật. **2. Ý nghĩa:** Tình mẫu tử là tình cảm không bao giờ vơi trong tâm hồn con người.
HOẠT ĐỘNG LUYỆN TẬP (3 phút) **Mục tiêu:** HS vận dụng những kiến thức trong bài học để làm bài tập **Năng lực:** Tiếp nhận, giải quyết vấn đề, tư duy, sáng tạo, …		
- Chuyển giao nhiệm vụ HT Thực hiện các câu hỏi sau: 1/ Ý nghĩa giáo dục của VB	- Thực hiện nhiệm vụ HT	- Hình thức tổ chức hoạt động hợp lý. 1. A

"Trong lòng mẹ" là gì? A. Những thành kiến cổ hủ, nhỏ nhen, độc ác không thể làm khô héo tình cảm ruột thịt sâu nặng, thiêng liêng. B. Đối với đứa con, người mẹ thật là vĩ đại. C. Nước biển bao la không đong đầy tình mẹ. D. Mẹ ơi, con yêu mẹ vô cùng. **2.** Chi tiết "cười dài trong tiếng khóc" có ý nghĩa gì? 3. So sánh tiếng khóc của Hồng trong cuộc nói chuyện với bà cô và khi gặp mẹ? - Theo dõi, hỗ trợ - Nhận xét, đánh giá	- Đọc câu hỏi, suy nghĩ và báo cáo kết quả theo cảm nhận của mình, nhận xét đánh giá câu trả lời của bạn - Lắng nghe, ghi chép	2. "cười dài trong tiếng khóc" : kìm nén nỗi đau xót, tức tưởi đang dâng lên trong lòng. 3. Tiếng khóc: + Trong cuộc nói chuyện với bà cô: xót xa tủi nhục, căm giận + Khi gặp mẹ: hạnh phúc
HOẠT ĐỘNG VẬN DỤNG (5 phút) **Mục tiêu:** HS vận dụng kiến thức đã học để viết đoạn văn, trình bày miệng **Năng lực:** Tiếp nhận, sáng tạo, tự học		
- Chuyển giao nhiệm vụ HT Trình bày cảm nhận của em về đoạn văn ghi lại cảm giác sung sướng cực điểm của Hồng khi được ở trong lòng mẹ (viết đoạn văn ngắn, sau đó trình bày miệng) - Theo dõi, hỗ trợ - Nhận xét, đánh giá.	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Kĩ thuật trình bày 1 phút: Suy nghĩ, viết và trình bày; nhận xét, đánh giá đoạn văn của bạn. - Lắng nghe, ghi chép	- Hình thức tổ chức hoạt động hợp lý. - HS viế đoạn văn và trình bày được theo yêu cầu
HOẠT ĐỘNG TÌM TÒI MỞ RỘNG (5 phút) **Mục tiêu:** HS bước đầu hiểu, biết tìm tòi các tư liệu liên quan đến nội dung bài học để khắc sâu kiến thức. **Năng lực:** Tự học, hợp tác, tiếp nhận.		
- Chuyển giao nhiệm vụ HT Thảo luận theo nhóm về những nội dung sau: + N1,3: VB "Tôi đi học" của Thanh Tịnh cũng là dòng hoài niệm về những kỉ niệm ấu thơ. Em hãy tìm ra điểm khác biệt trong cách thể hiện dòng cảm xúc hoài niệm giữa VB "Trong lòng mẹ" và "Tôi đi học". +N2,4: Có nhà nghiên cứu nhận định Nguyên Hồng là là văn của phụ nữ và nhi đồng.	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Đọc câu hỏi, thảo luận nhóm và báo cáo kết quả theo cảm nhận của mình, nhận xét đánh giá câu trả lời của nhóm bạn. - Đọc câu hỏi, thảo luận	- Hình thức tổ chức hoạt động hợp lý. +Nêu được điểm khác biệt trong cách thể hiện dòng cảm xúc của 2 VB + Chứng minh được nhận định

Nên hiểu như thế nào về nhận định đó? Qua đoạn trích "Trong lòng mẹ", em hãy chứng minh nhận định trên. - Theo dõi, hỗ trợ - Nhận xét, đánh giá.	nhóm và báo cáo kết quả theo cảm nhận của mình, nhận xét đánh giá câu trả lời của nhóm bạn. -Lắng nghe.	
*** Hướng dẫn học tập ở nhà** (1 phút) 1. Tìm đọc trọn vẹn tác phẩm "Những ngày thơ ấu" của nhà văn Nguyên Hồng. 2. Đọc và giới thiệu với các bạn trong lớp một cuốn sách hay về tình mẫu tử. Hãy đóng vai một phóng viên thực hiện chương trình "Ngày của mẹ", phỏng vấn những người thân trong gia đình (bố, mẹ, anh, chị…) hoặc bạn bè của em về người mẹ. Ghi chép và viết lại thành một bài báo có bố cục rõ ràng, mạch lạc. 3. Soạn bài: Đọc kĩ đoạn trích **"***Tức nước vỡ bờ***",** trả lời các câu hỏi 1,2,3; tìm đọc tác phẩm *Tắt đèn* của Ngô Tất Tố		

E. RÚT KINH NGHIỆM:

.....

.....

.....

TRƯỜNG TỪ VỰNG
Tiết 7

A.MỤC TIÊU CẦN ĐẠT:

1. Kiến thức: Khái niệm .trường từ vựng

2:Kĩ năng: Tập hợp các từ có chung nét nghĩa vào cùng một Khái niệm .trường từ vựng; Vận dụng kiến thức về Khái niệm .trường từ vựng để đọc-hiểu và tạo lập VB.

3. Năng lực: Giải quyết vấn đề, sáng tạo, hợp tác, tự quản bản thân, giao tiếp tiếng Việt.

4. Phẩm chất: Sống yêu thương, tự trọng, tự hoàn thiện bản thân.

B.CHUẨN BỊ:

1. GV: -Soạn bài, đọc kĩ sách " Chuẩn kiến thức-kĩ năng"/ 24,25- tập 2; phần bài tập và bài học trong SGK ; dự kiến các khả năng tích hợp cho bài học, chuẩn bị bảng phụ, một số tranh ảnh về cuốc, xẻng, cày, bừa,….

2. HS: + Tìm một bài thơ có sử dụng phép tu từ nhân hoá.
+ Đọc phần bài học, thâm nhập phần bài tập

III. PHƯƠNG PHÁP VÀ KỸ THUẬT DẠY HỌC: Vấn đáp giải thích, minh họa, phân tích cắt nghĩa, thảo luận nhóm, KT trình bày 1 phút.

D. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

1. Ổn định lớp. (1 phút)

2. KTBC: (3 phút)

- Vẽ sơ đồ thể hiện cấp độ khái quát của nghĩa từ ngữ với các từ sau: người, thầy giáo, cô giáo, giáo viên, học sinh, công nhân (*Có thể kiểm tra bài cũ hoặc không kiểm tra cũng được*).
- Kiểm tra sự chuẩn bị ở nhà của HS.

3. Bài mới:

HOẠT ĐỘNG KHỞI ĐỘNG (3phút) **Mục tiêu:** Tạo tâm thế và định hướng chú ý cho HS thâm nhập bài học **Năng lực:** Năng lực tiếp nhận, sử dụng CNTT, hợp tác.		
Hoạt động của GV	**Hoạt động của HS**	**Nội dung, cần đạt**
- Chuyển giao nhiệm vụ HT - Giới thiệu 1 số hình ảnh về cuốc, xẻng, cày, bừa, lưỡi hái…. Yêu cầu HS nêu tên gọi từng loại. - Nét nghĩa chung của những dụng cụ này là gì? - Theo dõi, hỗ trợ. (Đó là nông cụ. Và những từ đó nằm trong TTV nông cụ) - Nhận xét, đánh giá, và dẫn vào bài mới	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Xem, nhận diện và báo cáo kết quả, nhận xét đánh giá câu trả lời của nhóm bạn - Lắng nghe, ghi chép	- Hình thức khởi động hợp lý, sáng tạo - Định hướng được nội dung, chủ đề bài học.
HOẠT ĐỘNG HÌNH THÀNH KIẾN THỨC (14 phút) **Mục tiêu:** Nắm được khái niệm trường từ vựng, các lưu ý. **Năng lực:** Năng lực thu thập thông tin, hợp tác, giải quyết vấn đề, tư duy sáng tạo.		
Hoạt động của GV	**Hoạt động của HS**	**Nội dung, yêu cầu cần đạt**
HĐ1: Hình thành khái niệm về TTV: - Chuyển giao nhiệm vụ HT - Dùng bảng phụ có nội dung ngữ liệu	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Đọc ngữ liệu	**I. Thế nào là trường từ vựng?** ***Tìm hiểu:**

SGK 1/21. Cho 1 HS đọc các từ ghi phấn màu (là những từ in đậm trong SGK) + Các từ đó được dùng để chỉ đối tượng là người, động vật hay sự vật? Vì sao em biết? (*Chỉ người, vì các từ ấy đều nằm trong những câu văn cụ thể, có ý nghĩa xác định*) + Các từ đó có nét chung nào về nghĩa? (Chỉ bộ phận của cơ thể con người) - Những từ đó nằm trong 1 TTV: chỉ bộ phận cơ thể con người. Vậy TTV là gì? - Theo dõi, hỗ trợ HS - Nhận xét, đánh giá, chốt ý chính Lưu ý cho HS: Cơ sở để hình thành trường là đặc điểm chung về nghĩa. Không có đặc điểm chung về nghĩa thì không có trường. - Hãy tìm các từ thuộc trường từ vựng "hoạt động thay đổi tư thế" - Nhận xét, đánh giá, chốt ý chính	- Suy nghĩ, báo cáo kết quả, nhận xét câu trả lời của bạn - Trao đổi, trả lời - Nghe, ghi chép - Suy nghĩ, báo cáo kết quả, nhận xét câu trả lời của bạn	mặt, mắt, da, gò má, đùi, đầu, cánh tay, miệng: chỉ các bộ phận của cơ thể người. ***Bài học:** Trường từ vựng là tập hợp các từ có ít nhất một nét chung về nghĩa. ***Ví dụ**: đứng, ngồi, cúi, lom khom, ngoẹo, ngửa,…: hoạt động thay đổi tư thế.
HĐ2: Lưu ý - Chuyển giao nhiệm vụ HT - Cho HS đọc kĩ mục I.2/SGK + TTV "mắt" có thể bao gồm những TTV nhỏ nào? Cho ví dụ? + Trong một TTV có thể tập hợp những từ có từ loại khác nhau không? Tại sao? + Một từ có thể thuộc nhiều TTV khác nhau không? Vì sao? Cho ví dụ. + Tác dụng của cách chuyển TTV trong thơ văn và trong cuộc sống hàng ngày? (Tăng sức gợi cảm) Cho ví dụ? - Theo dõi, hỗ trợ HS - Nhận xét, đánh giá, chốt ý chính	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Đọc - Suy nghĩ, báo cáo kết quả - Nghe, ghi chép	**2. Lưu ý:** - Một từ có thể thuộc về nhiều trường từ vựng khác nhau - Người ta thường dùng cách chuyển trường từ vựng để tăng thêm tính nghệ thuật của ngôn từ và khả nang sử dụng của nó.
HOẠT ĐỘNG LUYỆN TẬP (10 phút) **Mục tiêu:** HS vận dụng những kiến thức trong bài học để làm bài tập **Năng lực:** Tiếp nhận, giải quyết vấn đề, tư duy, sáng tạo, giao tiếp tiếng Việt.		
Hoạt động của GV	**Hoạt động của HS**	**Nội dung, yêu cầu cần đạt**
- Chuyển giao nhiệm vụ HT **1. Bt1:** Cho HS đọc kĩ VB. Hãy tìm những từ có nét chung chỉ	- Thực hiện nhiệm vụ HT -Tìm, báo cáo kết quả	**II. Luyện tập: (**Củng cố kiến thức về trường từ vựng) **1. Bt1: Các từ thuộc**

"người ruột thịt" trong quan hệ với nhân vật "tôi" (bé Hồng) **2. Bt2:** Hướng dẫn HS tìm hiểu ý nghĩa của từng từ trong mỗi tập hợp từ để tìm nét nghĩa chung của cả tập hợp từ. Dùng nét nghĩa chung đó làm tên TTV cho mỗi tập hợp từ. **3. Bt3**: Yêu cầu HS đặt tên TTV cho một số từ (cách làm như bài tập 2) - Theo dõi, hỗ trợ HS - Nhận xét, đánh giá, tuyên dương, ghi điểm	- Trao đổi, thảo luận nhóm đôi, báo cáo kết quả và bổ sung, đánh giá ý kiến của nhóm bạn. - Nghe	**TTV "Người ruột thịt" trong đoạn VB "Trong lòng mẹ":** thầy, mẹ, mợ, cô, con, em **2. Bt2: Đặt tên TTV cho mỗi dãy từ:** a. Phương tiện đánh bắt hải sản b. Đồ dùng để chứa đựng c. Hoạt động của chân d. Trạng thái tâm lí của người e. Phương tiện để viết **3. Tìm TTV của các từ in đậm:** Các từ in đậm thuộc TTV "thái độ"
HOẠT ĐỘNG VẬN DỤNG (10 phút) **Mục tiêu:** HS vận dụng kiến thức đã học để tạo lập VB. **Năng lực:** Tiếp nhận, giao tiếp tiếng Việt, sáng tạo, hợp tác, tự học.		
Hoạt động của GV	**Hoạt động của HS**	**Nội dung, yêu cầu cần đạt**
- Chuyển giao nhiệm vụ HT **Bt7**: GV gợi ý: Chủ đề đoạn văn do HS tự chon nhưng nội dung phải liên quan đến trường học (Tìm những từ liên quan đến trường học) Cho HS trình bày miệng đoạn văn đã viết - Theo dõi, hỗ trợ HS - Nhận xét, tuyên dương, ghi điểm. Liên hệ giáo dục ý thức vận dụng kiến thức về TTV để đọc- hiểu và tạo lập VB	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Suy nghĩ về chủ đề, thảo luận, viết và dùng Kt trình bày 1 phút báo cáo kết quả; nhận xét, đánh giá bài viết của bạn -Lắng nghe, ghi chép	**4. Bt7:** HS được đoạn văn theo chủ đề cho trước có ít nhất 5 từ cùng TTV
HOẠT ĐỘNG TÌM TÒI MỞ RỘNG (3 phút) **Mục tiêu:** HS hiểu, biết tìm tòi các tư liệu liên quan đến nội dung bài học để khắc sâu kiến thức. **Năng lực:** Tự học, hợp tác, tiếp nhận.		
- Chuyển giao nhiệm vụ HT **Bt5:** GV hướng dẫn HS trước tiên phải tìm hiểu nghĩa của từ "lưới", sau đó lấy nghĩa gốc và mỗi nghĩa chuyển làm cơ sở để tập hợp các từ thành các TTV (nhóm) - Theo dõi, hỗ trợ HS - Nhận xét, tuyên dương, ghi điểm.	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Trao đổi, thảo luận nhóm đôi, báo cáo kết quả và bổ sung, đánh giá ý kiến của nhóm bạn. -Lắng nghe, ghi chép	**Bt5: Tìm TTV của từ "lưới":** * lưới: TTV công cụ đánh bắt cá, tôm: (cùng trường với câu, nơm, lờ, giậm, vó...) *lưới : TTV kĩ thuật, chiến thuật (lưới điện,

		lưới lửa phòng không, mạng lưới cán bộ...)

***HD học tập ở nhà**: (1phút)

- Làm bài tập 4.
- Viết một đoạn văn ngắn với chủ đề: *Mẹ trong trái tim mỗi người*, có ít nhất 5 từ thuộc trường từ vựng "mẹ". Gợi ý các ý sau:

+ Hình ảnh của mẹ
+ Ấn tượng về mẹ
+ Cảm nhận về mẹ
+ Mong ước dành cho mẹ.

- Chuẩn bị bài mới: "Từ tượng hình, từ tượng thanh" theo các phần của bài học, đọc lại văn bản "Lao xao" của Duy Khán (Ngữ văn 6)

E. RÚT KINH NGHIỆM:

.....
.....
.....

BỐ CỤC CỦA VĂN BẢN
Tiết 8

A.MỤC TIÊU CẦN ĐẠT: Giúp HS có được:
1. Kiến thức: Bố cục của VB, tác dụng của việc xây dựng bố cục.
2. Kĩ năng: -Sắp xếp các đoạn văn trong bài theo một bố cục nhất định.
- Vận dụng kiến thức về bố cục trong việc đọc- hiểu VB.
3. Năng lực: Tự học, giải quyết vấn đề và sáng tạo, hợp tác, tự quản bản thân, giao tiếp tiếng Việt, cảm thụ thẩm mỹ.
4. Phẩm chất: Tự chủ, trách nhiệm (vận dụng kiến thức về bố cục trong việc tạo lập văn bản)
B.CHUẨN BỊ:
1. GV: - Soạn bài, đọc kĩ sách " Chuẩn kiến thức-kĩ năng"/ 25, 26- tập 2; phần bài tập và bài học trong SGK
- Dự kiến các khả năng tích hợp cho bài học, chuẩn bị bảng phụ
2. HS: - Nắm lại kiến thức về bố cục của VB ở lớp 6, 7
- Đọc phần bài học, thâm nhập phần bài tập
C. PHƯƠNG PHÁP VÀ KỸ THUẬT DẠY HỌC: Vấn đáp giải thích, minh họa, phân tích cắt nghĩa, thảo luận nhóm, trình bày 1 phút,…
D. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC
1. Ổn định lớp. (1 phút)
2.KTBC: (3 phút) - Thế nào là tính thống nhất về chủ đề của VB?
- Tính thống nhất về chủ đề của VB thể hiện ở những phương diện nào?
3. Bài mới:

<table>
<tr><td colspan="3">HOẠT ĐỘNG KHỞI ĐỘNG (3 phút)
Mục tiêu: Tạo tâm thế và định hướng chú ý cho HS thâm nhập bài học
Năng lực: Tiếp nhận, hợp tác.</td></tr>
<tr><td>Hoạt động của GV</td><td>Hoạt động của HS</td><td>Nội dung cần đạt</td></tr>
<tr><td>- Chuyển giao nhiệm vụ HT
- Cho HS đọc phần Bt3 ở SGK trang 27. Theo em, cách sắp xếp trên đã hợp lí chưa? Nếu chưa hợp lí thì nên sửa lại như thế nào?
- Theo dõi, hỗ trợ.
- Nhận xét, đánh giá, và dẫn vào bài mới</td><td>- Thực hiện nhiệm vụ HT
- Đọc
- Thảo luận và báo cáo ý kiến của nhóm.
- Nghe</td><td>- Hình thức khởi động hợp lý, sáng tạo

- Định hướng được nội dung, chủ đề bài học.</td></tr>
<tr><td colspan="3">HOẠT ĐỘNG HÌNH THÀNH KIẾN THỨC (14 phút)
Mục tiêu: Nắm được bố cục của VB, tác dụng của việc xây dựng bố cục, cách bố trí, sắp xếp nội dung của phần TB trong VB.
Năng lực: Năng lực thu thập thông tin, hợp tác, giải quyết vấn đề, tư duy sáng tạo.</td></tr>
<tr><td>Hoạt động của GV</td><td>Hoạt động của HS</td><td>Nội dung, yêu cầu cần đạt</td></tr>
<tr><td>HĐ1: Hd HS ôn lại kiến thức bố cục 3 phần của VB
- Chuyển giao nhiệm vụ HT
- Cho HS đọc VB "Người thầy đạo cao, đức trọng"
+ VB có thể chia thành mấy phần?</td><td>- Thực hiện nhiệm vụ HT
-Đọc

- Thảo luận cặp đôi,</td><td>I. Bố cục của VB:
1.Tìm hiểu VB "Người thầy đạo cao đức trọng"
+ 3 phần:
* P1 (từ "Ông Chu Văn An...danh lợi"): Giới thiệu</td></tr>
</table>

Hãy chỉ ra các phần đó? + Nhiệm vụ của từng phần trong VB trên là gì? + Phân tích mối quan hệ giữa các phần trong VB? + Từ đó hãy cho biết: Bố cục của VB thường có mấy phần? Các phần có quan hệ với nhau ntn? - Theo dõi, hỗ trợ - Nhận xét, đánh giá HĐ1	trả lời - Thảo luận nhóm để phân tích và báo cáo kết quả. - Suy nghĩ, trả lời - Lắng nghe, ghi chép	ông Chu Văn An * P1 (từ "Học trò...vào thăm"): Công lao, uy tín và tính cách của ông CVA * P3 (Từ "Khi ông....Thăng Long"): Tình cảm của mọi người đ/v ông Chu Văn An + Các phần luôn gắn bó chặt chẽ với nhau, phần trước là tiền đề cho phần sau, phần sau là sự nối tiếp phần trước. Các phần đều tập trung làm rõ cho chủ đề của VB là "Người thầy đạo cao đức trọng" **2. Bài học:** - Bố cục văn bản là sự tổ chức các đoạn văn để thể hiện chủ đề. -VB thường có bố cục ba phần là MB, TB, KB. Mỗi phần có chức năng và nhiệm vụ riêng tùy thuộc vào kiểu VB, chủ đề và ý đồ giao tiếp của người viết, phù hợp với sự tiếp nhận của người đọc.
HĐ2: Hd HS tìm hiểu cách bố trí, sắp xếp nội dung phần thân bài - Chuyển giao nhiệm vụ HT GV: TB là phần phức tạp nhất của VB, được tổ chức theo nhiều kiểu khác nhau. Hỏi: 1. Phần thân bài VB "Tôi đi học" của Thanh Tịnh được sắp xếp trên cơ sở nào? 2. VB "Trong lòng mẹ" của Nguyên Hồng chủ yếu trình bày tâm trạng của chú bé Hồng. Hãy chỉ ra? 3. Khi tả người, tả cảnh... em sẽ lần lượt miêu tả theo trình tự nào? Hãy kể một số trường hợp thường gặp mà em biết? 4. Chỉ ra hai nhóm sự việc về Chu Văn An phần thân bài? - Từ những bài tập trên và bằng những hiểu biết của mình, hãy thảo luận việc sắp xếp nội dung	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Nghe -Nhóm 1 thảo luận và báo cáo kết quả - Nhóm 2 thảo luận và báo cáo kết quả - Nhóm 3 thảo luận và báo cáo kết quả - Nhóm 4 thảo luận và báo cáo kết quả Các nhóm có thể đặt câu hỏi cho nhóm bạn trả lời, nhận xét đánh	**II. Cách bố trí, sắp xếp nội dung của phần TB trong VB:** ***Ví dụ:** **1.** VB "Tôi đi học": + Sắp xếp theo sự hồi tưởng những kỉ niệm về buổi tựu trường đầu tiên của tác giả. Cảm xúc lại được sắp xếp theo thứ tự thời gian. + Sắp xếp theo sự liên tưởng đối lập những cảm xúc về cùng một đối tượng trước đây và buổi tựu trường đầu tiên. 2. VB "Trong lòng mẹ" 3. Khi tả người, tả cảnh: có thể sắp xếp theo thứ tự không gian, chỉnh thể- bộ phận hoặc tình cảm, cảm xúc. 4. Hai nhóm sự việc về Chu Văn An (tài cao, đức trọng) * **Bài học:** Nội dung phần thân bài thường được trình

phần thân bài tùy thuộc vào những yếu tố nào? Các ý trong phần TB thường được sắp xếp theo trình tự nào? - Theo dõi, hỗ trợ -Nhận xét, chốt ý, đánh giá HĐ1	giá câu trả lời của nhóm bạn -Lắng nghe, ghi chép	bày theo một thứ tự tùy thuộc vào kiểu VB, chủ đề, ý đồ giao tiếp của người viết. Có các cách bố trí, sắp xếp sau: -Trình bày theo thứ tự thời gian, không gian. -Trình bày theo sự phát triển của sự việc. - Trình bày theo mạch suy luận.

HOẠT ĐỘNG LUYỆN TẬP (12 phút)

Mục tiêu: HS vận dụng những kiến thức trong bài học để làm bài tập

Năng lực: Tiếp nhận, giải quyết vấn đề, tư duy, sáng tạo, giao tiếp tiếng Việt.

Hoạt động của GV	Hoạt động của HS	Nội dung, yêu cầu cần đạt
- Chuyển giao nhiệm vụ HT **Bt:** Cho 3HS của 3 nhóm đọc kĩ 3 đoạn văn trong SGK. Yêu cầu HS thảo luận theo nhóm và báo cáo kết quả - Theo dõi, hỗ trợ - Nhận xét, đánh giá, tuyên dương, ghi điểm	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Đọc - Các nhóm thực hiện theo yêu cầu của GV, có thể đặt câu hỏi cho nhóm bạn trả lời, nhận xét đánh giá câu trả lời của nhóm bạn	**III. Luyện tập:** **1. Phân tích cách trình bày ý trong các đoạn trích:** a. Trình bày theo thứ tự không gian: Giới thiệu đàn chim từ xa đến gần, đến tận nơi, đi xa dần b. *Trình bày theo thứ tự thời gian: chiều về, lúc hoàng hôn *Trình bày ý: + Theo không gian hẹp : miêu tả trực tiếp Ba Vì + Theo không gian rộng: miêu tả Ba Vì trong mối quan hệ hài hoà với các sự vật chung quanh nó. c. Hai luận cứ được sắp xếp với nhau theo tầm quan trọng của chúng đối với luận điểm cần chứng minh + Bàn về mối quan hệ giữa sự thật lịch sử và các truyền thống + Luận chứng về lời bàn trên. + Phát triển lời bàn và luận chứng.

HOẠT ĐỘNG VẬN DỤNG (8 phút)

Mục tiêu: HS vận dụng kiến thức đã học để làm bài tập..

Năng lực: Tiếp nhận, giao tiếp tiếng Việt, sáng tạo, hợp tác, tự học.

Hoạt động của GV	Hoạt động của HS	Nội dung, yêu cầu cần đạt
- Chuyển giao nhiệm vụ HT **Bt2**: Nếu phải trình bày về lòng thương mẹ của chú bé Hồng ở VB "Trong lòng mẹ", em sẽ trình bày những ý gì và sắp xếp chúng ra sao? - Theo dõi, hỗ trợ	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Suy nghĩ, dùng Kĩ thuật trình bày 1 phút, báo cáo kết quả. Các nhóm nhận xét, đánh giá. -Nghe	**Bt2:** Trình bày được những ý thể hiện lòng thương mẹ của chú bé Hồng. Ví dụ: + Sống xa mẹ nên rất Hồng muốn được đi thăm mẹ, nhưng nhận ra dã tâm của người cô nên đã từ chối. + Khi nghe bà cô nói những lời độc ác về mẹ, Hồng không giấu nổi tình

- Nhận xét, đánh giá, tuyên dương, ghi điểm		thương mẹ nên đã khóc. + Hồng cảm thông, thấu hiểu nỗi khổ của mẹ nên muốn nghiền nát những cổ tục đày đọa mẹ…

HOẠT ĐỘNG TÌM TÒI MỞ RỘNG (3 phút)

Mục tiêu: HS hiểu, biết tìm tòi các tư liệu liên quan đến nội dung bài học để khắc sâu kiến thức.

Năng lực: Tự học, hợp tác, tiếp nhận.

Hoạt động của GV	Hoạt động của HS	Nội dung, yêu cầu cần đạt
- Chuyển giao nhiệm vụ HT Phân tích bố cục của VB "**Rừng cọ quê tôi**" theo các yêu cầu: + Xác định 3 phần của VB + Nhận xét về cách trình bày, sắp xếp ý trong phần TB của VB - Theo dõi, hỗ trợ - Nhận xét, đánh giá, tuyên dương, ghi điểm	- Thực hiện nhiệm vụ HT - Suy nghĩ, thực hiện theo nhóm, báo cáo kết quả. Các nhóm nhận xét, đánh giá. - Nghe	Thực hiện được theo yêu cầu của GV: + Xác định 3 phần của VB + Nhận xét về cách trình bày, sắp xếp ý trong phần TB của VB

*** Hướng dẫn học tập ở nhà** (1 phút)

- Xây dựng bố cục một bài văn tự sự theo yêu cầu của GV
- Học thuộc ghi nhớ, làm bt 2,3 trong SGK
- Lập dàn ý các đề bài 2, 3SGK/37 để tuần sau làm bài viết *Văn tự sự* ở lớp.

E. RÚT KINH NGHIỆM:

.....
.....
.....